

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 38. ANUL XV.

Telegrafulu ese de done ori pe sепtemana : joia si Duminea. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catra espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

Sabiu, in 11/23 Maiu 1867.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tiori straine pe anu 12 pe 1/2 ann. 6 fl v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu 10 Maiu.

Amu incuviintiatiu si opiniunele diferite, pana acele remanu in marginele lor, amu incuviintiatiu totdeun'a si giasia chiaru a unei seu altei parti, panacandu aceea remane in marginele cuviinciose. Insa candu vedemu ca tocm'a acele parti, la cari le stimezi opiniunile diferite de ale tale domnesce o netolerantia cerbicosa; candu vedi ca ele pretinda o supunere neconditionata la parerile lor si totu ce cade afara de cerculu parerilor lor, devine lucru demnu de suspiciunare si chiaru si de insinuare, atunci numai scii ce se tii de simtulu liberalu si constitutiunалу alu ataroru omeni.

Astfelu ne vedemu noi situati fatia cu unele diuare magiare, cari atat'a s'au adapatu in ideile lor incatu deca cetescu ce-va ce nu e pe placulu lor, apoi vedu o multime de naluci seu cauta se vada de acele la spatele parerilor altor'a. Altele mergu apoi si mai departe si cauta se afle nisuintie separatistice.

Nu ni e noue, ca sa incepemu deschiderea unoru polemice fara capu cu acei intre cari traimu si vorbimu si noi de atat'a tempu si caroru nu le-amu ascunsu intentiunile nostre, depuse in actepublice, resolute de catra Maj. Sea, pentruca de o parte amu repeti lucruri, cari s'a scrisu si in acesta foia de atatea ori, de alta parte pre acelu ce nu vrea sa te intielga in desiertu te incerci alu capacita. Totu ce ne tinemu de datorita fatia cu publiculu nostru e, si notificacesta impregiurare, carea se intempla in foi, multa putinu insemnate *) si apoi sa ne punemu intrebarrea, ca ore, in momentele candu vedemu, ca e vorba de o reorganizare radicala a imperiului intregu si candu e cea mai mare necesitate ca sa fia cunoscuta tote interesele populatiuniloru si tote aspiratiunile lor legitime: e o crima, e nesuintia separaratiista opiniunea cutarei seu cutarei parti intre marginile legale?

Nu vomu aproba nici candu ceea ce este extravagantu; dara nu putemu cualfica decatu de nematuritate acele espectoratiuni, cari nu voru sa recunosca alti factori in statu afara de eulu cutarei nationalitati si nu putemu a nu ne exprima temerea, ca atari omeni nu cugeta sinceru la o deslegare impaciutoare a cestiuniloru, ce au a se deslega si prin urmare, pote nevrendu, facu opusetiune buneistari a poporeloru, pre carea toti avemu dreptu, avemu detorintia, in interesulu comunu, a o ascepta, a o pretinde. Altu cum unde aru fi libertatea constitutiunala? la ce s'aru chiamo reprezentanti si la ce s'aru suferi press'a?

Cu alta ocaziune, totu in acesta foia, amu desvoltatu situatiunea si constelatiunea nostra constitutiunala. Amu pusu toti factorii unii langa altii, ceea-ce nu numai ca nu prejudeca nimic'a desvoltarei mai departe constitutiunali, ci e tocm'a de lipsa deca nu voimu a schiopata iera cu octroiari, de nu formalu, naturale, cari se potu momentanu acoperi, astupa, in sa nici decum inadusi pentru totdeun'a.

Octroiari naturale amu disu, pentruca unde realitatea arata cu atat'a putere, ca suntu de a se respecta interesele la atatea diferite nationali-

lati; e de a se purta socotela de deosebite fase constitutiunali, cari nu se potu trece numai asiá cu vederea: deca nu se afla cararea de a se desvolta aceste tote in unu modu impacatoriu, atunci nu remane alta decatu a altui ce-va contrariu naturei ce prinsese a se desvolta; deca se prinde altoi'a seu se vatemala arborele statului — este o intrebare destulu de insemnata.

Pentru sustinerea unei ordine in cursulu lucruriloru cum s'a desvoltatu pana acum, va sa dica, pentru incungurarea unoru precipitari, credemu ca nu va fi nimenea, carele ne-aru pute invinui, ca nu amu contribuitu. Noi dela inceputu amu fostu pentru o grabnica deslegare impaciutoaria a lucruriloru in interesulu statului si alu poporeloru lui. Noi amu speratu acesta deslegare, pentruca amu vedutu, ca insasi Monarculu ia initiativ'a la reforme in statu, si asiá amu fostu cu tota increderea, ca deslegarea se face, dupa cum se si dovedesce din pr. in. rescripte, spre multiamirea tuturoru poporeloru si fara de vatemarea drepturiloru lor. La tote aceste in sa vedemu in o parte a diuaristice magiare, atatu prin corespundentie catu si prin articuli de fondu, confundandu-se prea inalt'a initiativa cu unu aeru de cucerire, fatia cu toti acei'a cati nu cugeta cum cugeta acelesi diuarie. Si care e efectulu lor? este acela, ca in tipulu acest'a se insufla o gramada de neincredere in intentiunile cele mai bune a unui regimu, fia acela ori carele, si e cunoscutu ca productele neincrederei nu ajuta pre nimenea nici in lucruri private, cu atatu mai putinu in publice, la ajungerea scopului.

Noi amu da fratiesculu svatu diuaristice magiare preste totu, a nu se imbuiba pre multu in ambitiunea de victoria, ci sa ia unu tonu conciliatoriu; sa caute ca promissiuunile cele ce le facea barbatii magiare de insemnata in tempii cei nefavorabili, nu alta, decatu celu putinu sa nu le uite si asiá sa vina intru ajutoriulu barbatiloru, cari stau in fruntea lucruriloru, dara sa nu-i impedece prin neincetatele alarme, contr'a Schmerlingianiloru si mai scie Ddieu ce felu de iani din tempurile trecute. Trecutul sa fia pentru toti seola, din carea sa invetiámu, dara nu unu isvoru de rancune si de resbunari.

Escelenti'a Sea Comissariulu regiu au disu „ca afla naturala nisuintia, prin care se simte fia-care silitu, de a-si serva si sustine nationalitatea sea, ca pre tesaurulu seu celu mai pretiosu cu o credintia gialusa, totdeun'a cu observarea cuvincioasa a datorintieloru fatia cu statulu intregu si a drepturiloru legali, in cerculu legalu. Regimulu nu pote, ca sa nu pretinieasca nesuintia acest'a de inima nobila si tinta nobila, ba, elu recunosce inaintarea acelei nesuintie de o datorintia a sea principala.“

Esc. Sea a disu: „Discordi'a au devastatu o-diniora patri'a acestra frumosa, acum'a in sa lega lantiurile cele magice ale iubirei fratiesci pre toti locuitorii sei, cari petrusi de incredere reciproca suntu prefacuti cu putere unita intr'unu astfelu de corpu puternicu alu statului, in care in fine i va succede zelulu patrioticu si nesuintiei neobosite a Maj. Sele si a inaltului regimu, de a inainta si asigura pentru totdeun'a marimea, puterea si inflorierea multa iubitei patriei nostre prin o desvoltare acomodata materiale si intelectuala, prin pasirea in vietia a unui comerciu vioiu de negociu.“

Escel. Sea a facutu asemenea cea nimerita cu arborii unei paduri. Dara totu Escelenti'a Sea da acea invetiatura frumosa, care aru fi bine sa si-opuna fia-care la inima, in carea dice: „Pentruca, catu e de usioru, de a nasce dorintie, care nu se potu multiami, si de a umple pre cei usioru credietori cu sperantie ardiende! — in sa catu de greu, de a impedece, de a inadusi undele inaltiate ale

nemultiamirei, care crescu din mijlocirea sperantieloru, produse in astfelu de modu.“

Va vrea diuaristic'a magiare sa faca ilusorii aceste principie? Noi nu o credemu pentruca nu o speramu!

Eveneminte politice.

Sabiu 10 Maiu.

Incoronarea, respective serbarea ei se sustine din mai multe parti, ca va fi in 10 Iuniu, seu nu se va amana preste mijloculu lunei lui Iuniu. Se vorbesce in sa ca din cauzele cari le-amu memoratu si noi cu alta ocaziune in loculu acest'a, serbarea incoronarei se pote amana si pana in toamna.

Restauratiunea comitatelor au adusu asupr'a partidei deakiane o dispusetiune destulu de posomorita. Multi individi, cari fara de a ave capacitatea receruta suntu investiti cu ofici si demnitati, numai psntruca suntu magiare si pentruca fura springiti de rudentiele lor. Doved'a cea mai buna ne e la acesta partea cea serioasa si treza a diuaristice magiare. Fr. Pulszky emigrantulu magiaru, ne mai putendu cautu ca sange rece la o atare economia, s'a vedutu silitu a fulmina cu unu articulu greu in diuariulu „1848“ asupr'a acestoru scaderi a magiariloru si cetimu totu despre densulu ca a facutu o propunere sa se alega unu comitetu centralu in Pest'a, care in victoriu sa veghieze asupr'a restauratiuniloru comitatense.

Prin o decisiune pr. in. din 15 Maiu a. c. se delatura patent'a pentru protestantii din Ungaria dela 1 Sept. 1859 si 2 Nov. 1862 precum si emisulu ministerialu din 9 Nov. 1859. Asupr'a slovaciloru protestanti, cari aflau in acest'a unu scutu alu conservarei nationalitatiei lor contra amesteculu calvinismulu identificatu de ei cu magiarismulu, nu scimu ce impresiune va face mesur'a acest'a. —

Diet'a Croatiei au primitu art. de imunitate sanctiunatu in tota form'a. Scirile pana la 18 Maiu nu ne putura desluci alta decatu ca se desbate adres'a. Pentru tramiterea deputatiloru la Pest'a, in casulu estremu se va disolve diet'a si se voru face alegeri directe.

Deschiderea senatulu imperialu se dicea in urma, ca va fi Mercuri, adeca adi. De presiedinte in cas'a magnatiloru e denumitu principele Carlos de Auersperg in cas'a deputatiloru e deja cunoscutu.

Denumirea lui Palatzki de ministru trebe in dreptata intr'acolo, ca e o schimbare de nume cu Potocki, a carei adeverire inea trebe asteptata.

Conjecturele despre urmările conferintiei din Londonu se camu reducu la visitarea Parisulu din partea capetelor incoronate, iera in rendulu alu doilea se dice ca cestiunea orientala va fi tractata in scurtu cu multa seriozitate.

Din Romania aducu diuariele nemtiesci si magiare sciri neliniscitoare. Asia unu corespundinte la „M. Ország“ spune unu catalogu de intre-lasari ale Domnitoriulu, in urm'a caroru acest'a s'aru fi facutu nepopularu s. a. Asteptamu informatiuni dela diuaristic'a romana de acolo; pote ca ne va chiarifica ea starea lucrului. Atat'a mai adaugemu, ca cele nemtiesci ne spunu de o rescola in Iasi, carea dlui Bratianu i-aru fi succesa a o domoli, dar cu tote aceste a cunoscutu de lipsa chiamarea Domnitoriulu la Iasi, pentruca prin presentia sea sa linscesca spiritele. Domnitoriulu tocm'a calatoriá prin Romania mica.

Din Pest'a.

In siedintia casei de josu din 16 Maiu face presiedintele Szentivanyi cunoscutu, ca deputatii realesi: ministrulu Balthasar Horvath,

*) Magyar Ország, carea se vede a fi luat pentru antia data „Tel. Rom.“ cu esirea nr. 34 a mana, se mira de indigetarea nostra la votulu separatu alu romaniloru dela diet'a clusiana din 1865. Sieb. Al. foia a „Sasiloru juni“ (Jung Sachsen) in nr. 48 dice ca deca cestiunea croata se va deslega bine, nesuintele separatistice ale nationalitatiloru cu deosebire ale Romaniloru se voru absorbe in nasipu si voru fi nepericulose. Candu scriemu aceste ne pica si Korunk a mana, carele in Fagarasiu nu vede alte decatu ca reactiunea (?) si scote capulu etc.

secretariul secundar de stat Carol Zeyk și consiliariul ministerial Wilhelm Toth, mai încolo deputații cei noi aleși Iosif Szlavay și Lazaru Petco și-au datu credenționalele sele. Deputații Moritz Szentkirályi, primariul superior din Pest'a și Valentin Török, vice-comitele comitatului Csongradului, au depus mandatele sele, că sa se pōta consacra exclusiv oficiilor lor. După aceea s'au împartit între deputați cedulele pentru alegerea de doi vice-presiedinti și a unui protocolist; rezultatul votării lu vomu află după acēst'a. (S'a alesu vice-presiedinti Al. Dózsa și Paul Somsich; notariu s'a alesu L. Horváth).

În fine interpelă ablegatul gener. Stratimiroviciu pre ministrul de interne în caus'a unui protocolu, compus în limb'a serbēscă, transmis de reprezentantii orasiului Zombor, pre carele l'au respinsu ministrul cu îndreptarea aceea, ca acēl'a sa se astērna în limb'a magiara și acēst'a sa se observe și de aici înainte. În emisulu respectiv s'au întrebuintiatu expresiunea „ratiu“ (rácz); întrebuintiarea expresiunei acēst'a o privește Stratimiroviciu de o vatemare a natiunei serbe, pentru aceea întrebă, ca voesce ministeriul, că sa arate natiunei serbe o satisfactiune prin aceea, ca prin o ordinaciune anumita sa se oprēscă întrebuintiarea expresiunei „ratiu“ (rácz). Mai încolo dice Stratimiroviciu în interpelatiunea sea, ca refuzarea protocolului compus în limb'a serba alu unei astfelu de reprezentatiuni, a cărei majoritate precumpanitoare suntu serbi; sta în apriata contradicere cu indemnitatea ce o au datu onor. casa a deputatilor înaltului ministeriu, prin care se suspendēza anumitu punctulu e) din articulu de lege 16 din an. 1848.

Ministrul de interne, bar. Bela Wenkheim, respunse la interpelatiunea acēst'a:

„La interpelatiunea făcuta asi putea respunde numai decātu; fiindca însă nu amu preceptu interpelatiunea în totu cuprinsulu ei, pentru aceea cele meritōrie le voi respunde în siediint'a de mane. Acum'a voi sa observu numai în privinti'a cuventului „rácz“. ca eu nu aflu în aceeanimic'a vatematoriu și ca si legile nōstre întrebuintiēza expresiunea „rasciani“. De ore-ce însă acēst'a este mai multu unu lucru alu stilului, nu este nici o dificultate în privinti'a acēst'a.“

În fine presiedintele face cunoscutu, ca au sa se astērna ministeriului mai multe propuneri, și în urm'a acestor'a provōca pre despartimentele casei cele nōue, cari s'au formatu în siediint'a din 14 l. e., că sa se constituē cātu mai curendu.

Cu acestea se incheia siediint'a, la care au luat parte toti ministrii casei, la 12^{1/2} ore.

În siediint'a din 17 se anuncia dietei rezultatulu votării de eri. După aceea se asterne pro-

iectele de lege pentru desbatere. Celu dintăiu privește afacerile comune ceialalti modificările legiloru din 1848.

În fine respunde dlu ministru de interne în meritulu interpelatiunei deputatului Stratimiroviciu, ca min. nu vede în numirea „ratiu“ unu terminu batjocoritoriu, dara cu tōte aceste se va feri de alu întrebuintiă pre viitoriu. Partea a dōu'a o explica dlu ministru într'acolo ca usuratarea în administratiune aduce cu sine ca protocolle ce se astērna la regiuni sa se astērna în limb'a magiara. Tōte ceiătile au urmatu asiă afara de Zombor. Stratimiroviciu se multiamesse cu partea d'antăiu, dara pentru a dōu'a va face o propunere la tempulu seu. În legatura cu aceste se spune ca deputatii romani și serbi voru sa face o propunere de urgentia că cestiunea natiunităților sa se puna la ordinea dilei înainte de diplom'a inaugurala, pentruca drepturile natiunităților sa pōta intră în legea cardinala a statului pre care Regele o întaresce cu juramentulu seu.

Sciri de „pace“ din Prussia.

„N. Fr. Bl.“ are o corespundintia din Germani'a nordica, cu datulu din 17 Maiu, în care se dice: ca nu se pōte repeti de ajunsu, ca Prussia face în momentulu acēst'a în privinti'a înarmărilor tocmai aceeași manevra, ca și în anulu trecut. Tōte pregatirile de resbelu se demintu, și totusi se facu înarmări din tōte puterile. Adunarea trupeloru la marginea Prussiei de média di apusu este unu ce cunoscutu. Intărērea fortaretieloru se deminte ce e dreptu pre cale oficiōsa, însă totu pre cale oficiōsa se aprobēza, ca guvernamentele fortaretieloru și comandantii din Trier și Coloni'a au făcutu dispositiune, că diuariele, care apară în cercurile lor, sa nu lătiēscă nici o scire despre procedurile din partele, despre miscările trupeloru etc.

Totu asiă se supunu statiunei centrale telegrafice din Berlinu tōte telegramele politice, — fia predate în Hamburg séu ori unde pre teritoriulu prussianu — unei esaminări stricte, și numai mai în dilele din urma fiindu date dōue telegrame politice la statiunea telegrafica din Hamburg, că sa mērga la Copenhag'a și la Vien'a, statiunea din Hamburg le-au împartasitu statiunei centrale din Berlinu, carea îndata le-au confiscatu. În dilele aceste sau tocmitu din partea regimului prussianu la unu fabricantu din Berlinu trei dieci și siese de care medicinale pentru armata, care au sa fia gat'a în tempu de siēse septemānt. Depositulu de artileria din Rendsburg cauta 50 până în 60 de mueri séu fete, ca se pregatēscă patrōne (cartusia), și o ordinatiune a cabinetului din diu'a aceea, în care s'au anunțiatu cu ostentatiune mare, ca unu consiliu tinutu sub presidiulu regelui Wilhelm au otaritu, că mai nainte sa se lase de ori ce mesuri privitoare la

înarmări, demanda formarea definitiva a bataliunei militiei țierei în cercurile corpului 9, 10, și 11 alu armatei.

În urm'a acestei ordinaciuni s'au și rechematu apoi și rezervisti din Hanover pe 18 l. c. la armata. Feciorii, cari au de a se recrută, suntu chiamati în orasiile de garnisōna — cu o luna intrēga mai tempuriu, decātu au fostu intentiunatu. Feciorii recrutati numai decātu se voru înrolă în armata. Unu numeru însemnatu însă nu voru capetă Prussii, pentru ca emigrarea tinerilororu acelor'a, cari suntu în etatea obligatōre de a milită, s'au immultit întru unu modu în adeveru îngrozitoriu. Acēst'a se întempla și în ducatele dela Elb'a, unde tenerii acum'a mai bucurosi se duc în Danemarc'a, decātu sa îmbrace monturulu militariu prussianu.

Din Hanover se însciintēza, ca acolo în 10 l. c. au aparutu earasi prim'a ora dela lun'a lui Augustu a. tr. carele cele mari de proviantu în curțile casarmeloru, tōte gat'a, asiediate spre a pleca; o parte din ele suntu și pachetate; ca despartimentulu bataliunei din trenu Nr. 10, care se afla acolo în garnisōna, a primitu demandarea, că sa se completēdie pre deplinu cu feciori și cu cai, asemenea și artileria camestra nr. 10; ca siefii companiei de infanteria se provedu pre rendu cu cai ecuiupati și ca ici colea iēra se vedu umblandu cu sabii lungi (Schleppsäbel), ca s'au vedut pachetandu-se o multime mare de pravu; ca sielarii și faurii suntu provocati, că sa primēscă liferatiuni pre tempulu celu mai seurtu, și negutiatorii cu inu, sa pregatēscă cātu mai curendu lucruri pentru lazaretu, lepedēscă și cārpe de inu etc.

Prelānga tōte acesteia însă Prussia nu se înarmēza!

La scirile aceste autentice mai adaugem, ca după cum spuzu persōne militare, în Berolinu nu se ceru fără dōua septemāni, că sa se puna armat'a prussiana pre picioru de resbelu.

STATUTELE

Societății române de lectură
în Clusiu.

Aprobate din partea Guvernului regiū alu Marielui Principatu Transilvani'a cu în decretu de datulu 1 Martiu 1867 Nr. 3291—867.

Scopulu Societății.

§ 1. Scopulu Societății este înaintarea în cultura mai înaltă și estetica prin lectura de opuri și diuarie romanesci scopulu corespunditoriu, precum și prin adunarea unei bibliotēce mai cu sēma din produse literaria române, apoi germane, magiare și alte produse și novele literarie.

militare, n'au întârziatu înfiintarea espositiunilor. Sa aratămu însă ca în acea epoca s'au înfiintiatu tergurile care până la ore-care punctu suntu embrionulu Espositiunilor.

Venindu cu istori'a înainte aflāmu ca Espositiunile suntu o institutiune cu totulu moderna, și care datēza din tempulu acelei mari revolutiuni francesc de la 1789. Unu francesu, numitu d'Avėez a avutu întâi'a idea despre Espositiunile de agricultura și industria. Elu comunica conceptiunea sea lui Franciscu de Neuschateau care se află pre atunci ministru din intru. Marele ministru și agronomu întielesse odata minunatele și prea folositoare rezultate ce aru produce o asemenea institutiune, și sub directoratu facu a se decretă că sa se înfiintēze o Espositiune de produsele industriei și agriculturii în diu'a aniversaria a fundatiunei republicei. — După acēsta d'antăia Espositiune, la care cu tōte incuraturile din intru și din afara, totusi luara parte indēstui industriali și agricultori, nu se potu repeta înfiintarea Espositiunei în anulu alu VII-lea și alu VIII alu republicei, ci tocmai în anulu alu IX-lea, cu tōte suferintiile ce adusesera preste comerciulu și agriculturii și industrialu francesi, acele crunte lupte în tempu de unspredece ani, numerulu esponentilor au fostu mai mare decātu la întâi'a Espositiune. Progresurile constatate ce s'a realizatu în intervalulu ce despārtece aceste dōue Espositiuni, făcū că nimeni sa nu se mai îndoiēscă despre folosulu acestorū institutiuni. Guvernu și natiune, mare și micu pricepura ca Espositiunile pre lānga laudatulu scopu de a incuragiă munc'a, mai au și netagăduitulu rezultatu de a grăbi, de a înlesni, de a provōcā progresulu în agricultura și industria.

Dela acēsta epoca Espositiunile devenira o adeverata institutiune. Atātu sub imperiu cātu și sub celelalte regimuri se făcūra Espositiuni pre totu anulu. Pre fia-care anu raporturile făcute de juriu constatēza o sporire considerabila în numerulu esponentilor și unu progresu notabilu în agricultura și industria.

Belgi'a, care cu tōte ca este unu statu micu, merge în rendu cu natiunile cele mai înaintate, Belgi'a dīcu, a luat o parte însemnata la Espositiunile făcute în Franci'a, pre candu ea se află încorporata cu acestu imperiu. După dobēndirea independēntiei, guvernulu și poporulu belgianu dovedira ca întielegu folosulu Espositiunilor. Prim'a espositiune s'a făcutu în acēsta țiera în anulu 1835 și apoi s'a repetatu în anii 1841, 1845 și 1856.

Germani'a care la începutu nu s'a interesatu pre cātu trebuiă despre Espositiuni, totusi a figuratu cu distinctiune la Espositiunea făcuta în Berlinu în anulu 1844.

Austri'a, care altmintrea a datu dovedē ca tinea la desvoltarea economiei natiunale, a fostu cam nepasatōre întru aceea ce privește Espositiunile. De abia în anulu 1845 s'a făcutu la Vien'a o espositiune de produsele din imperiulu austriacu.

Itali'a din contra, dela începutu a tinutu sa dovedēscă ca pricepe scopulu folositoriu alu Espositiunilor. Piemontele, acelu statu micu care avu glori'a de a reconstitui marele regatu alu Italiei, cu tōte ca tinea de Franci'a, totu dovedē ca simte cātu suntu de mari interesele economice ale unui poporu, și înfiintă Espositiuni în anii 1805, 1811 și 1812. În anulu 1829 candu Piemontele erā dejă

FOISIORA.

Espositiunea universală dela Parisu din 1867.

(în estrasu din „Aten. Rom.“)

I. Popōrele antice, Grecii și românii, n'a cunoscutu Espositiunile. Avēu serbatori, avēu intruniri mari, însă nici un'a n'avea de scopu serbatoriarea agriculturii și industriei. Caus'a erā ca aceste popōre potrivitu cu spiritulu tempului de atunci onorau mai cu sēma virtutile militare, și chiaru acei învetiati, că ilustrulu Cicerone, credēu ca nu putea sa aiba simțieminte nobile acēl'a care se îndeletnicea cu comerciulu séu cu industria. După mai ne povestēscă istori'a în tempulu republici comerciantii romāni nu puteau sa-si apere patri'a amenintiata și atacata de către straini decātu în casuri de pericole estreme. Industri'a erā lasata pre sēm'a sclaviloru. În asemenea stare de nesocotintia a meseriiloru și a comerciului, neaperatu ca numenii nu i-a trecut prin minte că sa înfiintēze serbatori ale travaliului (lucrului), intruniri destinate a respłati pre acei mai dibaci.

Istori'a asemenea nu ne spune că sa se fi făcutu vre-o espositiune în vēculu de mijlocu. În acēsta epoca istorica de-si munc'a nu mai erā atātu de dispreatu că la cei vechi; de-si industria și comerciulu au făcutu progresuri însemnate și acei'a cari le reprezentau ajunsera sa aiba o influentia destulu de însemnata chiaru în trebile statului, totusi spiritulu de cavalerismu, dorint'a de concuiste

B. Mijlocele.

§ 2. Mijlocele sunt: spendele, ce se voru primi dela binevoitorii si patronii societatei precum si contribuirile dela membri societatei, fia acestea in bani ori in alte produse literaria.

§ 3. In societate se primesce totu omulu o-nestu si cu purtare morale.

Societatea constă din membrii fundatori, ordinari si onorari.

Membrii fundatori sunt aceia, cari contribuiescu odata pertru totudéun'a celu putinu o suma de 100 un'a suta floreni v. a. spre folosutu societatei.

Membrii ordinari sunt, cari contribuiescu taxele in 4 desfipte.

Ori-cine aru dorí sa intre de membru ordinariu alu societatei, are de a se insinua la Presedintele séu la Comitetu in persóna, séu prin unu membru alu comitetului, — comitetulu apoi va decide despre primirea insinuatului prin majoritate de voturi; deciderea acést'a in sa va fi numai provisoria pâna la adunarea generala; de sine se intelege, cumca in casulu refusării are dreptu refusatulu de a recurge la adunarea generala.

Amploiatii c. reg. civili si militari, apoi oficierii de militia se primescu in societate de membri ordinari indata ce s'au insinuat la presedintele fãra a se mai decide asupra lor.

Membrii onorari sunt aceia, cari se primescu cá atari de cátra adunarea generala.

§ 4. Celu ce intra de membru alu acestei societãti e deobligatu a remané unu anu intregu in societate, si la intrare a contribuí 1 fl. v. a. cá taxe de conscriere, precum si a solví tax'a anuale defipta pentru membri locali cu 6 fl. v. a. iéra pentru cei estranei cu 3 fl. v. a. anticipalmentu in rate lunarie.

Membrulu locale, cari-si va schimbá definitiv locuinti'a sea, se va considerá cá estraneu dela tempulu, candu-si va insinua stramutarea sea.

§ 5. Taxele mai susu indicate se voru respunde la casierulu societatei pre lãnga cuietantia.

Déca unulu séu altulu dintre membrii societatei in decursulu anului va remané in restantia cu respunderea contribuitorulu atunci e societatea indreptãtita, cá sa póta incasá ratele aestantii cu finea fia-cãruia anu pre spelele restantelul prin judecatori'a din Clusiu.

§ 6. Membrulu, care va voi a ési din societate, e obligatu a notificá in scrisu esirea sea cu trei luni inainte de expirarea anului, fiindu cá la din contra se va considerá si pre anulu urmatoriu de membru alu societatei si va fi deobligatu la respunderea contribuiri.

C.

Conducerea afacerilor Societatei.

§ 7. Societatea administrá afacerile sele prin adunarea generala si prin comitetulu alesu de acést'a.

a) Adunarea generala.

§ 8. Adunarea generala se constituie din membrii societatei primiti in sensulu §-lui 3, si se va tiné in totu anulu celu putinu odata. Tempulu siedintiei se va defige prin ins'a-si adunare generala, comitetulu in sa e indreptãtitu dupa impregiurãri a conchiamá si adunãri generali extraordinarie, la carea decisiune in sa se cere majoritate $\frac{2}{3}$ párti a membriloru de fatia.

§ 9. Presedintele adunãrei generali e totu-deodata si Presedintele comitetului.

§ 10. Agendele adunãrei generali sunt:

1. A primí raportulu comitetului care-lu va asterne in tinerea §-lui 17.

2. A concrede unei comisiuni spre revisiune ratiociniale substernute prin comitetu si apoi a decide asupr'a acestoru ratiocinia.

3. A alege membrii comitetului nou in sensulu §-lui 13.

4. A luá la pertractare tóte propnnerile cari se voru face de cátra comitetu in cuprinsulu raportului, séu prin insusi membrii adunãrei generali, si a decide asupr'a acelor'a.

5. A decide definitiv asupr'a membriloru primiti de comitetu. In casulu refusării unui membru insinuat adunarea generala nu e obligata a dá deslusire;

6. in fine adunarea generala are dreptu de a primí membri in societate si fãra contribuie a taxei desfipte (membri onorari.)

§ 11. In Sesiunile adunãrei generale are votu decisivu fia-care membru ordinariu presente. Decisiunea se aduce dupa majoritatea voturilor, — in casu de voturi egali decide votulu presidentului. De sine se intelege, ca siedintiele adunãrei generali sunt publice.

b) Comitetulu societatei.

§ 12. Comitetulu societatei i se concrede administrarea tuturor afaceriloru societatei precum si executarea concluseloru adunãrei generali.

§ 13. Comitetulu constă din unu presedinte si din 8 membri ordinari si 4 suplenti, cari se voru alege de adunarea generala prin majoritate de voturi.

§ 14. Comitetulu apoi i-si va alege din sinulu seu prin voturi secrete unu casieriu, unu controloru, unu secretariu si unu bibliotecariu.

§ 15. Membrii comitetului se alegu pre unu anu, in sa dupa decurgerea anului acelu'e potu fi realesi.

§ 16. Presedintele comitetului presiede in tóte siedintiele comitetului, cari debue sa se tina celu putinu odata pe luna. Presedintele e indreptãtitu a conchiamá dupa impregiurãri comune mai adese ori.

Fia-care membru alu comitetului are votu decisivu, — decisiunile comitetului se aduce cu majoritatea voturilor, in sa in casu de voturi egali diriméza votulu presidentului.

Siedintiele comitetului sunt publice, in sa aducendu necesitatea cu sine, are dreptu comitetulu a decide tinerea unei siedintie secrete. La atare decisiune se cere dar majoritatea de $\frac{2}{3}$ párti a membriloru de fatia.

Pentru validitatea unui concludu se cere se fia de fatia celu putinu 6 membri afara de presedintele comitetului.

§ 17. Comitetulu e concrediata administrarea averei societatei, si conducerea tuturor afaceriloru si anume economice:

a) Fruptificarea averei societatei, ingrigirea pentru intemeierea, sustinerea si crescerea unui fondu de reserva.

b) Revederea casei societatei si de a cere computu dela casierulu si controlorulu comitetului in tóte patrarele de anu si dupa impregiurãri si mai adese ori.

c) Increderea computului anuale substernutu de casieru si controloru la doi membri din sinulu seu spre revisiune si a asterne rezultatulu acelei'a adunãrei generali spre decisiune.

d) Substernerea raportului adunãrei generali despre lucrãrile si folósele societatei precum si despre membri primiti provisorii.

e) Afara de acést'a comitetulu decide provisorie asupr'a primirei membriloru in societate.

f) Asemenea asupr'a castigãrei opuriloru si diuareloru literarie.

D.

Dispositiunile generali.

§ 18. Societatea va avé unu sigilu cu inscriptiunea: „**Sigilulu societãtii romane de lectura in Clusiu**“ si acést'a se va pastrá la presedintele societãtii.

§ 19. Presedintele comitetului representéza societatea fatia cu tóte autoritãtile din afara in tóte afacerile societãtii.

§ 20. Societatea sta sub patrociniulu Escel. Sele Par. AEppu si Metropolitu gr. cat. alu Albei-Julie Conte Alessandro St. Siulutiu.

§ 21. Societatea acést'a la intemplare, candu s'aru desfiintiá, atunci tóte mobilele sa se venda in licitãtiune publica, ear sum'a castigata dimpreuna cu capitalulu ce s'aru aflá in bani dupa depunerea pasiveloru societatei, precum si bibliotec'a si tóte scrierile societãtii sa se dée de cátra adunarea generala finala dupa majoritatea voturiloru unuf instutulu de invetiamentu romanescu, s'au vre-unei Asociatiuni lit. romane din monarchi'a austriaca.

§ 22. Societatea se va dechiará de desfiin-

independentu, marele si patriotulu rege Carolu Felice, acelu rege care déca nu-lu popri'a oficieru sei, aru fi muritu pre câmpulu de batalie alu independentiei nãtionale, dete ordine ca in 1829 sa se faca o espositiune, care dupa raporturile jurãtiloru, a coresponsu intru tóte cu asteptãrile publicului. In anii 1832, 1834 si 1844, espositiunile se repetara in Piemonte.

In tóte celelalte staturi in care nedrêp'a si neprevediatórea diplomatiei, inbucãtãtiserã Itali'a s'au fãcãtu Espositiuni demne de geniulu cu care provedinti'a a indiestratu pre locuitorii acestei multu frumóse tieri.

Pãna in anulu 1849 Espositiunile fãcute in deosebitele staturi ale Europei, erau numai nãtionale, adeca ca n'aveau dreptu de a espune strãini. In acelu anu cu ocasiunea Espositiunei ce s'a fãcãtu in tempulu alu doilea republici la Parisu, Presedintele, principele Ludovicu-Napoleon-Bunaparte, astadi Napoleonu III, fãcã a se cercetá de cátra camer'a de comeriu déca nu aru fi folositoriu cá pre lãnga productele franceze ce se voru aduce la Espositiune sa se primésca si producte din oricare alta tiera; cu alte cuvinte n'aru fi bine cá Espositiunile din nãtionale sa devina Universale. Dupre cátu se scie acést'a intru tóte mare si profunda conceptiune a Presidentului republicei nu s'a pusu in lucrare; si astfelu si la 1849 Espositiunea franceza fu ierãsi numai nãtionala. Anglesii in sa care sunt atãtu de dibaci candu este vorba de a pune in lucrare o idea mare, odata ce aflara de propunerea Presidentului Buna-

parte, se gandira a o aplicá. Si in adevèru in urm'a stãruintieloru regretatului Principe Albert, Angli'a face apelu cátra lumea intréga cá sa ia parte la **Espositiunea Universale** ce are sa se deschida in Londr'a in anulu 1851 1 Maiu. Pentru incasuirea obiecteloru ce se astepta din tóte pártile lumei, guvernulu britanicu puse de se inaltia acelu celebru Palatu de Cristalu, care pâna astadi este admiratu de toti cáti i-lu visitéza. Acestu Palatu avea o lungime de 564 metri, si o lãrgime de 139 metri. S'a adusu intr'ensulu producte dela 17,062 de esponenti. Valórea producteloru espuse s'a estimatu la 500 milióne de franci. Espositiunea a tinutu cinci luni si a fostu visitata de 6 milióne de persóne. Palatulu s'a fãcãtu cu chieltuie'l'a unei asociatiuni, care se dice ca a castigatu din acést'a intreprindere la 268 milióne de lei.

La Espositiunea dela Londr'a a fostu reunite pentru prim'a óra producte din tóte pártile lumei; pentru prim'a óra s'a pututu vedea unu tablou, séu mai nimeritu, o colectiune de totu ce produce globulu nostru. Acolo s'a pututu studia prin comparatiune starea industriei si a agriculturii la diferite populatiuni ale globului; acolo s'a pututu vedea trebuintiele si mijlócele economice ale tuturoru tieriloru.

Eata ce va sa dica, Domniloru, dibaci'a, spiritulu practic! Francesulu concepe si practiculu anglesu pune de indata in lucrare. Totusi nimeni nu póte tagãdoi, ca acea marétiã conceptiune a Espositiuniloru Universale este o conceptiune franceza.

Lasãmu pre fia-care sa cugete cáta influentia a avutu asupr'a celoru mai insemnate cestioni economice, politice si sociale, acést'a intãia Espositiune Universalã! Cugete fia-care déca este putinu lucru cá atã'a lume sa se puna in contactu in centrulu celu mai d'antãiu atãti industriali din lume! Calculeze fia-care cátu folosu a adusu industriei si comerçului anglezu acést'a luptã—serbatóre petrecuta in capital'a reginei Mãrilor!

Nu apucasera sa se inchiza bine porfile palatului de cristalu si Franci'a invita si dens'a lumea intréga cá sa ia parte la Espositiunea universalã ce se va face la Parisu in an. 1855. Pentru primirea obiecteloru se planu si se construí Palatululu Industriei care sta si astadi pe campi Elisiei. Pe lãnga productele agriculturii si industriei, se admiserã si productele Beleloru-Arte. Numerulu esponeniloru a fostu de 21,770. Fia-care intelege ca acést'a Espositiune a fostu mai marétiã decãtu cea dela Londr'a, pentru ca avea dejã esperientia fãcutã. Toti ne aducemu aminte ca pe atunci Franci'a si versã sãngele in resbelulu din Crimeã, si cu tóte dificultãtiele luptei, totusi geniulu francesu a doveditu ca nu póte fi intrecutu.

Americanii fãcãra si densi o Espositiune universalã in 1853; in sa din caus'a departãrei, a putinului tempu ce trecuse dela Espositiunea din 1851 din Londr'a, de abiã au fostu 5500 de esponenti.

(Va urmã.)

tieta atunci, candu numerulu membriloru societății va deveni la numerulu membriloru comitetului.

§ 23. Discussiuni politice in sedintiele adunării gen. și a comitetului sunt eschise.

§ 24. Statutele presente se potu modifica numai prin adunarea generala și cu aprobarea In. Gubernu regiu trannu.

Principatele române unite.

Impartășimu dupa „Romanulu“ urmatorele :

„Deputatiunea romăna, ce a representatu la Berlinu pe principele Carolu I, la casatori'a soarei se se principes'a Mari'a, cu comitele de Flandr'a, trece in acestu momentu, prin Parisu. Membri acestei comisiuni in numeru de patru, suntu : d. generalu Gulescu, comandante primariu alu gardei natunale; d. Mavrogheny, vechiu ministru de finantia; d. Filipescu, maresialele curției și d. Emmanuelu Crezulescu, directore generariu alu ministeriului a-faceriloru straine.

„Acēsta deputatiune va fi bine primita la Parisu, in circumstantiele actuali.

„In adevēru, situatiunea Romaniei se imbunătătesce din di in di, intr'unu chipu fōrte similitoriu. Principele Carolu a sciutu a-si atrage increderea și afectiunea poporului romănu. Grația activității neincetate ce desfășuira și desinteresării de care da esemplu consacrandu tōta list'a lui civila pentru acte folositoare pentru țiera; institutiunile liberale se consolidēza și intra seriosu in obiceiurile natiunii. Partitul care sustine ideile de progresu este la putere, elu are sprijinulu Camerei și a tuturor spiriteloru luminate. In tōta Romăni'a se manifesta unu felu de unanimitate pentru a intemeia o ordine de lucruri stabile ce nu interesa mai puțin pe Europ'a intrēgă decātu pe mic'a nōstra Frānci'a dela Dunare.

„L'opinion Nationale.“

Prin decretu cu dat'a 19 Apr. se promulga urmatorele lege :

Pentru infiintarea unui nou sistemu monetaru și pentru fabricarea moneteloru natiunale.

Art. I. Se adopta sistemulu monetaru decimalu metricu astfelu precum esista in Frānci'a Itali'a, Belgi'a și Elveti'a. Cinci grame argintu, din cari 835 din 1.000 argintu finu și 165 din 1.000 aliagu, componu unitatea monetara a Romaniei sub numire de leu.

Art. II. Leulu se imparte in un'a suta părți denumite bani.

Art. III. Monetele romăne suntu :

a) In auru. Pies'a de 20, 10, 5 lei.

b) In argintu. Pies'a de 2, 1, 1/2 leu sēu 50 bani.

c) In arama. Pies'a de 10, 5, 2, 1 banu.

Art. IV. Monetele de auru cuprindu titlulu de nouē părți din diece auru finu și un'a parte din diece aliagu, avendu urmatorele greutate și dimensiune.

Pies'a de 20 lei, $6^{452}/_{1000}$ grame in greutate și 21 milimetre in diametru.

Pies'a de 10 lei, $3^{226}/_{1000}$ grame in greutate și 19 milimetre in diametru.

Pies'a de 5 lei $1^{613}/_{1000}$ grame in greutate și 17 milimetre de diametru.

Toleranti'a titlului și a greutății este de 3 milimetre $3/_{1000}$ in mai multu și mai puțin a titlului și a greutății ecsacte.

Intemplatōrele diferenti in mai puținu trebuiescu a fi compensate prin diferentiele in mai multu.

Art. V. Monetele de argintu cuprindu titlulu de 835 părți din mie argintu finu și 165 părți din mie aliagu.

Greutatea și dimensiunea lorū este urmatorele :

Pies'a de 2 lei, 10 grame, 27 mil. diametru.

„ „ 1 „ 5 „ 23 „

„ „ 1/2 „ 2 1/2 „ 18 „

Toleranti'a titlului este de 3 miliame $3/_{1000}$ in mai multu și in mai puțin a titlului ecsactu.

Toleranti'a greutății este pentru piese de 2 și de 1 leu de 5 miliame $5/_{1000}$, cara pentru piesele de 1/2 sēu 50 bani de 7 miliame $7/_{1000}$ in mai multu și in mai puțin a greutății ecsacte.

Art. VI. Monetele de arama se componu din 95/100 de arama, 4/100 de cositoriu, 1/100 de zincu, ca o toleranti'a de 7 miliame in mai multu și mai puțin; greutatea și dimensiunea este cea urmatore :

Pies'a de 10 bani, 10 grame, 30 mil. diam.

„ „ 5 „ 5 „ 25 „

„ „ 2 „ 2 „ 20 „

„ „ 1 „ 1 „ 15 „

Toleranti'a greutății este de cincisprediece miame in mai multu și in mai puțin.

Art. VII. Dupa antăi'a emisiune a monetei de arama, tōte compturile statului nu se voru mai ținea in lei vechi și parale, ci in lei noi și bani. Asemenea suntu datōre tōte stabilimentele publice, toti bancheri, comercianti și industriali a ține registrele și comptabilitatea lorū in lei și bani, conformu noulu sistemu monetaru.

Art. VIII. Pentru regularea compturilor și calcularea leiloru vechi și paraleloru in lei noi și bani și vice-versa, se alatura tabel'a lit. A, dupa care se voru face calculele de transferarea tuturor compturilor, obligatiuneloru, bunurilor, politeloru, trateloru, zapiseloru, contracteloru și a ori cārōru efecte emise inaintea aplicării legi de fatia.

Tōte datoriele contractate inaintea legi de fatia in lei vechi și parale, a cārōra rafuire se face in urma, se voru licidă conformu cu acēsta tabela de transferare. (Va urmă.)

Varietăți.

** Esc. Sea Metropolitulu Al. St. Siulutiū fu in 17 Maiu n. la Clusiu de bineventă pre Esc. Sea Comis regescu.

** Comitele natiunii sasesci a convoeatu pre ampoiati superiori din scaune și districte la o consultare, aici in Sabiiu. „Hr. Ztg.“ crede de lipsa spre intempnarea unōru ingrigiri ce s'aru putē nasce din acēsta impregiurare, a esprima speranti'a, ca consultările aceste nu atingu mesuri de acele privitōre la situatiunea politica a natiunii, nici la proprietatea acelei ori a districteloru, in privinti'a cārōru aru fi neaperatu de lipsa conlucrarea universității natiunale și representanti'a cercurilor. — Dupa o versiune din Brasiovu ce se afla in aceeasi fōia consultarea privesce participarea natiunii (sasesci) la incoronare.

** „Lloydulu celu nou“ din 16 Maiu spune, ca in nōptea de Marti spre Mercuri dupa mediulu nopții s'a tinutu o conferinti'a ministeriala la Dlu de Beust in privinti'a cestiunii croate, la carea fura chiamati și ministri ung. din casin'a nobililoru.

** Din Fagarasiu ni se scrie ca in septemān'a trecuta, mergendu o deputatiune spre a bineventă pre Esc. Sea Dlu Comissariu reg., intre cei patru deputati doi erau magiari, unu romănu și unu sasu. Dintre acesti'a mai antăiu bineventara magiarii in limb'a magiara țiera deputatulu romănu Georgiu Aiseru in limb'a romăna, la care Escel. Sea au respunsu in limb'a magiara, ca decā va avē norocirea de a petrece mai multu in țier'a acēst'a și reserva dreptulu ai dā deputatului romănu respunsulu in limb'a aceluasi. In fine alu patruea deputatu bineventă in limb'a germana.

** „Hr. Ztg.“ are unu telegramu din Fagarasiu in care se spune ca unu oficialu magiaru și aru fi palmitu pre superiorulu seu romănu.

** Stipendii. Dupa cum se spune ministrulu ung. de culte și instructiunea publica are de cugetu sa propuna pentru bugetulu anului venitoriu immultirea stipendiilor la 10,000, pentru că sa se pōta tramite din Ungari'a juni pre la universitățile din afara, unde se pōta petrece mai multi ani. Diet'a va aprobā de siguru acēsta propunere, căci pentru instructiune nici odata nu se va cheltui pré multu.

** (Literariu.) „Caiu Suetoniū Trancuillu Viēti'a a XII Imperatori. — Traducere din Latina in limb'a romanēscă ilustrata cu notitie de G. I. Munteanu, Directoru și profesoruru la gimnasiulu romănu gr. or. in Brasiovu și premiata cu 250 fl. v. a. de Pré on. D. Conte Scarlatu Rosetti, Senatoru și presiedinte alu „societății pentru invetiatur'a poporului romănu in Romăni'a.“ Brasiovu. Tiparitu cu spesele Dlu'i Premiatoru la Römer și Kamner 1867.“ Acest'a este dara noulu productu, cu care neobositulu nostru barbatu de scōla immulti zestrea literaturii nōstre natunale. Insemnetatea opului acestui'a cugetămu, ca numai atunci o vomu sci pretiui de ajunsu, candu ne vomu sci și petrunde despre insemnetatea vistieriei ce jace, cu deosebire

pentru noi, in literatur'a classica a strabuniloru nōstri. Ne marginimu a estrage unele pasage din prefati'a dlui traducatoriu, pentruca din cuvintele densului cetimu o convingere adepata de o esperiintia vechia și matura și de o eruditōne a unui barbatu alu sciintiei. Indata la inceputu aflāmu urmatorele :

„Ca cultur'a moderna atātu de laudata este unu resultatu a-lu vechiei culture, cuprinsa in classicitateā Elenica și Latina, numai acēla nu va recunosce, care aru afirmā, ca efectulu e posibilu și fără cauza.

. . . Frāncii, Anglii, Germanii, și cu deosebire cei dela nordu, Prussianii, dupre ce prin mii de gimnasie a inaltiatu flōrea natiunii la non plus ultra in cultur'a classicității antice, apoi prin traduceri bune in limb'a-le natiunale a popularisatu largu pe autorii Elini și Romani și in mass'a poporului. Succesele, cu care i pusera in mirare și spaimentare pe Europ'a, suntu fructele barbatiloru sei de statu cultivati classicu. Asiā Belletristica și scōla romantica nu e calea cea nimerita, ce duce la adeverat'a sciintia și la putere.

Dar noi cum stāmu in asta privintia? Trebuie sa marturisimu : ca, cā romani, nunumai din ratiunea folōseloru classicității eramu oblegati a ne ocupā mai multu decātu ne-amu ocupatu cu cultivarea classiciloru, și anume cu cei Latini sēu Romani; dar chiaru și din pietatea fiēscă cātra ei, cā cātra unu patrimoniū lasatu nouē dela stramosii nōstri spre ereditē. Pecandu tōte natiunile civilizate moderne, pāna și Magiarii, i esplotara in folosulu culturei și a marirei lorū natiunali, noi, cā nisce ereditori ingrati, i amu negritu.

Ce ne pōte escusā pentru acestu pecatu alu lasării este positi'a nōstra geografica cea grenu. Despartiti in mai multe țieri, incungiurati de tōte laturele de popōre tari și favorite de cercustări politice, pururea inimici nouē, pe tempulu fanatismului confessionalu din caus'a religiunii nōstre ortodoxe orientali, in seclulu luminatu alu natiunalității lorū din spiritu și aspiratiuni de egemonia candu a unui elementu candu a altui'a, noi amu petrecutu și petrecemu cā intr'o tabera permanente purure sub l'arme și sur le qui vive! . . .“

Aratandu in tipulu acest'a insemnatatea opului acestui'a pōte de sine se intielega ori și cine meritulu acelu ce a ostenitu la traducerea lui. Asemenea cere dreptatea și ecuitatea a memorā și de meritulu dlui Premiatoru, carele, decā și premiulu in asemenare cu ostenelele unei atari traducerii și cu efectele unui atare opu e in mare disproportionu, totusi a fostu unu contribuentu insemnatu și meritatu la inavutirea literaturii nōstre natiunale; abstragendu dela celelalte multe și pretiōse merite, ce le are pre mai multe campuri ale activității celei salutare natiunale. Critic'a sēu recensiuena o lasāmu Dloru filologi.

Vacantia.

Locuri vacante de profesori.

Amesuratu inaltulu emisi alu reg Guberniu transilvanu dto 14 Martiu a. e. nr. 4963 se escrie prin acest'a concursu pentru trei catedre de filologia classica dela Gimnasiulu de statu c. r. catolicu din Sabiiu (cu limb'a de propunere germana) devenite vacante (impreuna intielegendu-se și aceea, pentru carea s'a escriu concursu in urm'a in. emisi dto 31 Iuliu 1866 nr. 16,763, publicatu in 8 Augustu a. tr.), fără de eschiderea unei obligări la instructiune subsidiaria in specialitatea limbei germane sēu a matematicei, cu considerarea cereriloru asternute dejā pentru catedr'a cea in urma numita, cu unu salariu anualu de 945 fl. v. a. pre lānga pretensiunea de adause diecenale de 105 fl. v. a. dupa fia-care diece ani de servitiu spre deplin'a multiamire.

Petițiorii, petitiunile lorū indreptate cātra in. Guberniu transilvanu, provideute cu atestatu de boțezu și test monii de studie și prescrișulu testimoniū de esamenu despre ajuns'a facultate docentiale, cu unu atestatu despre aplicatiunea de pāna aci, cu unu documentu despre cunoscenti'a limbiloru țierii (ungara, romăna), au cā pre calea autorităților lorū superiōre sa le astērna la Directiunea c. r. Gimnasiu de statu din Sabiiu celu multu pāna in siēse septemāni.

Sabiiu 28 Aprile 1867.